

lige og det videnskabelige, Striden mellem den gamle Teologi og den nye Teologi, Striden, der ligger i denne Forening af Kristendom og gammel græsk Filosofi, som blev fastslaaet i det 4de, 5te og 6te Aarhundrede i de Symboler, som nu er den danske Folkekirkes gammelkirkelige Symboler. Det var en Stordaad, som de Mennesker den Gang gjorde, navnlig saadan en Mand som Augustinus, der er en af Kirkens frommeste Mænd og samtidig en af de største aandelige Begavelser ikke alene i Kirkens, men i hele Menneskehedens Historie, og som staar paa lige Trin i den Henseende med Aristoteles. Disse Mennesker stod overfor den Opgave, der opstod ved, at Kristendommen, forkyndt af galilæiske Fiskere, af jævne Folk, kom ind i den græsk-romerske Kulturverden; hvordan forene disse to Ting med hinanden? Det gjorde de paa en saa genial Maade, at det har været noget af en Løsning lige til vore Dage. Nu er der mange, der ser anderledes paa den græsk-romerske Filosofi. Den græsk-romerske Anskuelse fra den Tid er ikke vor længere, og derfor vil disse Mennesker, som er nogle af de mest arbejdende, vil jeg sige, indenfor den kristne Kirke, forsøge nu at gøre det samme Arbejde, som Augustinus gjorde den Gang: at forene Kristendommen med den moderne Videnskab. Den moderne Videnskabs Resultater er ikke endelige, men det er nu en Gang vor Tids, og det er med den moderne Natur- og Verdensanskuelse, Kristendommen nu skal forenes. Og for dette Arbejde er der nu mange, der er blevet forkættret paa lignende Maade, som de blev det i de første kristne Aarhundreder. Det maa de ogsaa finde sig i nu som den Gang. Fremtidens Historie vil vistnok retfærdiggøre dem. Det er en Kamp, som enhver, der studerer Teologi ved Københavns Universitet, bliver ført ind i, og den danske Stat ønsker netop, at de skal føres ind i denne Kamp. Alle Præster, der har teologisk Uddannelse, har maattet gennemgaa dette, og jeg mener netop, at de Mennesker, som vi gerne skulde have til Biskopper, skulde være saadanne, som havde gennemgaaet det og var kommet helskindet ud deraf. Lægfolk i Almindelighed har ikke gennemgaaet denne Skærsild; iblandt dem er der kun enkelte, der kender Problemet og dets Tyngde; men Præsterne kender det. Nu er det saaledes, at adskillige af dem griber, naar de kommer ud i deres Gerning, af det rent praktisk kirkelige Liv, og det er godt, de gør det. Men saa kan det komme dertil, at de for at døve den Intelligensens Tvivl, som alligevel findes hos dem, kaster

sig ud i noget, hvorved de kommer ligesom paa Siden af sig selv, hvad der er til stor Skade ikke alene for dem selv, men ogsaa for Kirken. Overfor dette, om vi ikke kommer udenom, vil jeg dog ikke anbefale det, som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen anbefalede i sin Tid: de rationalistiske Biskoppers Hyrdebrev af 1817. Hvis man vil gøre det Hyrdebrev til Rettesnor, kan hvem som helst, som ikke er Katolik — græsk-katolsk, romersk-katolsk eller Gendøber, komme til at sidde som Præst i den danske Folkekirke. Paa det Punkt er det ærede Medlem og jeg uenige, men der er ingen Grund til her at diskutere, hvordan vi skal opfatte dette Hyrdebrev; det kedelige er, at man, naar man skal til at fortolke det, man skal bygge paa, er uenig om Grundlaget, nemlig dette Hyrdebrev. Disse rationalistiske Biskopper anede vist mindst af alt, at det, de sad og skrev sammen, skulde blive noget, som konservative Kirkefolk herhjemme kunde bygge paa. Jeg vil da snarere anbefale at gaa i Lære hos Gamaliels Discipel Apostelen Paulus, men skal dog ikke komme ind paa dette, blot henvise til Korintherbrevet, 1ste og 2det Kapitel. Han stod overfor det samme, som det ærede Medlem Hr. Borgbjerg nævnte forleden, at i det Ny Testamente finder vi Spiren til alt, hvad vi staar i nu; derfor kommer vi altid tilbage til det, der foregik i Korinth, da den græske Dannelselse og Kristendommen mødtes. Man dannede Partier, man kaldte sig Kristus' Parti, Peters Parti, Paulus' Parti og Apollos' Parti. Det er det samme som i vore Dage; man gjorde den Gang Forsøg paa at lave Teologi ved at forene den græske Filosofi med Kristendommen, Overfor dette er det saa udmærket at følge Paulus. Det anbefaler jeg den højtærede Minister eller hvem der nu skal afgøre denne Sag i Ryslinge eller hvilke andre Steder, hvor lignende Spørgsmaal skal afgøres, for det er jo ikke alene i Ryslinge, det foreligger, det er jo ikke alene Pastor Skat Rørdam, der udtaler afvigende Meninger, men ogsaa saa mange andre Præster, selv om de udtrykker det paa en anden Maade. Hans Maade er lidt drastisk, det ligger nu til ham. Der er nogle, der skriver det i et videnskabeligt Arbejde eller skriver det i et teologisk Tidsskrift eller ogsaa i en tyk dogmatisk Bog, som er meget vanskelig at læse, men som er en aldeles udmærket Bog. Der bliver mange Tilfælde, hvor der maa gribes ind, og det bliver ikke de ringeste, man da kommer til at lukke ud af Kirken. Jeg ved ikke andet at gøre end at henvise til den paulinske Afgørelse af dette Spørgsmaal.